

ESTUDI

VIOLÈNCIA I JOVES

Guions de la part qualitativa

GUIÓ DEL GRUP DE PROFESSIONALS DE L'ÀMBIT SOCIAL I DEL GRUP DELS COSSOS POLICIALS

- L'espai públic i les activitats d'oci juvenil
 - Percepció i valoració sobre les activitats d'oci juvenil
 - Quin tipus d'activitats acostumen a preferir els i les adolescents durant el seu temps lliure? Actuen diferent en funció d'alguns factors personals o estructurals (per exemple, ser noi o ser noia, tenir orígens diferents, etc.)?
 - Com valoreu aquestes activitats? Que els aporten, des d'una perspectiva de la convivència? Les veieu positives, negatives...? Perquè?
 - Noteu alguna tendència evolutiva, en relació a alguns tipus de continguts predominants en el seu lleure? Quines activitats van a la baixa i quines a l'alça? Perquè?
 - Percepció de les relacions entre grups de joves durant el temps d'oci
 - Tipus de relació i pautes de desenvolupament
 - Quin tipus de relació estableixen els i les adolescents d'avui dia entre ells i elles? Com configuren les seves relacions d'amistat, de parella...?
 - Com viuen l'oci en grup? Quina significació té per a ells/elles?
 - Hi ha diferents tipus de relació -individual o grupal- en funció de diferents factors personals o estructurals?
 - Com es desenvolupen en el temps aquestes pautes de relació? Creieu que en algun moment canvien? En quin sentit?
 - Presència de violències? → Pautes i mecanisme evolutiu
 - Hi ha relacions que comportin la presència de violències, del tipus que sigui? Quines? En quin context es donen?
 - Com solen evolucionar aquestes relacions? Quins són els moments crítics? Com solen acabar?
 - Quines activitats o situacions penseu que són propícies a l'aparició de fets violents? Quins en són els condicionants? Perquè? Com funcionen?
 - En l'evolució d'aquestes situacions detecteu moments crucials, de canvi, ruptura, reforçament, etc.? Quins són aquests moments, i quins els seus itineraris possibles?
 - Caracterologia, hàbits i trajectòries dels joves agressors
 - Quin perfil, quines característiques comunes (personals o socials -és a dir, familiars, d'origen, etc.-) solen tenir els i les adolescents que exerceixen un rol d'agressor/a -parlem de violència física o psicològica- envers d'altres joves?
 - Creieu que algunes d'aquestes característiques tenen relació amb el desenvolupament d'una conducta violenta? Com i perquè?

- En els i les joves agressors/es, quins trets de personalitat destacaríeu? I quins hàbits de conducta (en família, a l'escola, a la feina...)?
- En la mesura en que recordeu casos, quines trajectòries solen tenir aquests joves agressors/es? Com evolucionen? Quins són, si n'hi ha, els moments de canvi, de ruptura o de reafirmació?
- Caracterologia, hàbits i trajectòries dels joves víctimes
 - Quin perfil, quines característiques comunes (personals o socials -és a dir, familiars, d'origen, etc.-) solen tenir els i les adolescents que solen ser objecte d'agressions -parlem de violència física o psicològica- continuades per part d'altres joves?
 - Creieu que algunes d'aquestes característiques tenen relació amb el fet de ser víctimes propiciatòries de violència? Com i perquè?
 - En els i les joves víctimes d'agressions per part d'altres joves, quins trets de personalitat destacaríeu? I quins hàbits de conducta (en família, a l'escola, a la feina...)?
 - En la mesura en que recordeu casos, quines trajectòries solen tenir aquests/es joves víctimes de violència? Com evolucionen? Quins són, si n'hi ha, els moments de canvi, de tomb o de consolidació en el seu rol?
- Processos i evolucions de la violència entre els joves
 - En quins contextos i en quines situacions solen actuar els i les joves que adopten un rol d'agressor/a? Hi ha circumstàncies o processos que els estimulin, en aquest sentit?
 - Quan i com comencen les conductes d'agressió i/o violentes? Per quines raons?
 - Un cop assumit el rol, com evolucionen? Quins factors creieu que els fan reafirmar-se en els seus actes, i quins els fan canviar? Quins són els moments crítics, en la seva evolució? Perquè?
 - Quins contextos i quines situacions acompanyen els i les joves que són víctimes recurrents d'agressions per part d'altres joves?
 - Quan adquireixen el rol de víctima propiciatòria, quina és l'evolució posterior? Quins factors fan que puguin sortir del seu rol? Quins els consoliden com a víctimes? Quins són els moments crítics?
 - Quan s'aturen aquestes situacions? Com i perquè?
- Percepció de situacions de risc associades al fet violent
 - Situacions de risc familiar
 - Es donen situacions de risc familiar habitualment en joves que perpetren o són objecte d'actes violents? De quin tipus en cada cas, i quina influència creieu que tenen en la conducta d'aquests joves?
 - Situacions de risc socioeconòmic

→ Els i les joves que perpetren o són objecte d'actes violents, provenen de situacions de risc socioeconòmic? De quin tipus de risc parlem en cada cas? Com afecta la situació de risc a la seva conducta o al rol que adopten?

- Altres possibles situacions de risc

→ A banda de possibles situacions de risc familiar o socioeconòmic, es detecten d'altres situacions de risc com a recurrents en joves que perpetren o són objecte d'actes violents? De quines situacions es tracta, en quins casos es donen, i com influencien en la conducta o rol que adopten aquests/es joves?

- Tipus d'actuacions davant de fets violents

- Relacions de causa-efecte en el fet violent

→ Quines són les causes principals més comuns de que es produeixi un fet violent entre joves?

- Solucions emprades i resultats obtinguts

→ Quan es produeixen fets violents, quines mesures s'han emprat, en els diversos àmbits on es donen? Quin n'ha estat el resultat, en el moment d'aplicar la mesura i posteriorment? Perquè?

- Rol jugat per cadascú en el triangle policia - justícia - família

→ Quin paper -i amb quins resultats- han jugat les diferents institucions que han intervingut? I en particular, quin paper i quins resultats han jugat la policia, els tribunals, i la família del jove? Valoreu l'adequació o inadequació de les actuacions, i dieu perquè les jutgeu d'una o altra manera.

- Rol jugat pel jove

→ Davant les mesures adoptades, quin ha estat l'actuació reactiva dels joves implicats?

- Percepció d'indícis preventius

→ Creieu que hi ha algun tipus d'indici que podria ajudar a prevenir aquestes situacions? Quins són, què indiquen, quan es donen, i com es poden detectar a temps?

- Possibles actuacions preventives i resultats obtinguts

→ Coneixeu actuacions preventives que hagin funcionat? Quines són i quins resultats han tingut?

GUIÓ DELS GRUPS DE PROFESSIONALS DE L'EDUCACIÓ PRIMÀRIA I DEL GRUP DE PROFESSIONALS DE L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

➤ L'espai i l'activitat escolar

- Percepció i valoració sobre les activitats escolars

→ Quines actituds predominen en els i les adolescents actuals a l'escola o a l'institut? Actuen diferent en funció d'alguns factors personals o estructurals (per exemple, ser noi o ser noia, factors familiars, diferents orígens, etc.)?

→ Noteu alguna tendència evolutiva, en relació a aquests tipus d'actituds? Quines actituds van a la baixa i quines a l'alça? Perquè? Quina valoració en feu?

- Percepció de les relacions entre professorat i alumnat

- Presència de violències? → Pautes i mecanisme evolutiu

→ Quin tipus de relació se sol establir entre el professorat i els i les alumnes? Quina relació hi ha entre l'alumnat més inadaptat i el professorat? L'alumnat es relaciona de diferent manera amb el professorat en funció de diferents factors personals o socials (familiars, d'origen social, etc.)?

→ Hi ha relacions que comportin la presència d'hostilitats o violències, del tipus que sigui? Quines? En quin context es donen?

→ Com solen evolucionar aquestes relacions? Quins són els moments crítics? Com solen acabar?

→ Quines activitats o situacions penseu que són propícies a l'aparició d'aquestes actituds per part de l'adolescent? Quins en són els condicionants? Perquè? Com funcionen?

→ En l'evolució d'aquestes situacions detecteu moments crucials, de canvi, ruptura, reforçament, etc.? Quins són aquests moments, i quins els seus itineraris possibles?

- Caracterologia, hàbits i trajectòries dels joves violents

→ Quin perfil, quines característiques comunes (personals o socials -és a dir, familiars, d'origen, etc.-) solen tenir els i les adolescents que adopten un rol hostil o violent -parlem de violència física o psicològica- envers el professorat?

→ Creieu que algunes d'aquestes característiques tenen relació amb el desenvolupament d'una conducta violenta? Com i perquè?

→ En aquest tipus de joves, quins trets de personalitat destacaríeu? I quins hàbits de conducta (en família, a l'escola, a la feina...)?

→ En la mesura en que recordeu casos, quines trajectòries solen tenir aquests joves? Com evolucionen? Quins són, si n'hi ha, els moments de canvi, de ruptura o de reafirmació?

- Percepció de les relacions entre professorat, famílies i fills/es

- Presència de violències? → Pautes i mecanisme evolutiu

→ Quin tipus de relació se sol establir entre el professorat i les famílies de l'alumnat? Quina relació hi ha entre els pares i mares de l'alumnat més inadaptat i el professorat? Quin tipus de famílies es relacionen d'una i altra manera amb el professorat, i quines actituds tenen envers l'educació? Perquè?

→ Hi ha relacions que comportin la presència d'hostilitats o violències per part de les famílies, del tipus que sigui? Quines? En quin context es donen? Van associades a algun tipus de conducta dels fills/es?

→ Quines situacions penseu que són propícies a l'aparició d'aquestes actituds per part de la família? Quins en són els condicionants? Perquè? Com funcionen?

- Caracterologia, hàbits i trajectòries de les famílies i els fills/es

→ Quin perfil personal o social solen tenir els pares i mares de joves que adopten actituds violentes envers el professorat o envers altres joves?

→ Creieu que algunes d'aquestes característiques tenen relació amb el desenvolupament d'una conducta violenta en els seus fills/es? Com i perquè?

→ Quins hàbits i quines estructures familiars creieu que influeixen en els i les joves que desenvolupen conductes violentes envers el professorat o envers d'altres joves?

→ Quines relacions se solen donar entre els i les joves que adopten actituds violentes i les seves respectives famílies? Com creieu que influeixen aquestes relacions en la conducta dels fills/es?

- Percepció de les relacions entre l'alumnat

- Tipus de relació i pautes de desenvolupament

→ Quin tipus de relació estableixen els i les adolescents d'avui dia entre ells i elles, a l'escola i fora d'ella? Com configuren les seves relacions d'amistat, de parella, com a companys de l'aula...?

→ Com viuen la relació de grup? Quina significació té per a ells/elles?

→ Hi ha diferents tipus de relació -individual o grupal- en funció de diferents factors personals o estructurals?

→ Com es desenvolupen en el temps aquestes pautes de relació? Creieu que en algun moment canvien? En quin sentit?

- Presència de violències? → Pautes i mecanisme evolutiu

→ Hi ha relacions que comportin la presència de violències, del tipus que sigui, a l'aula i fora d'ella? Quines? En quin context es donen?

→ Com solen evolucionar aquestes relacions? Quins són els moments crítics? Com solen acabar?

→ Quines activitats o situacions penseu que són propícies a l'aparició de fets violents entre adolescents? Quins en són els condicionants? Perquè? Com funcionen?

→ En l'evolució d'aquestes situacions detecteu moments crucials, de canvi, ruptura, reforçament, etc.? Quins són aquests moments, i quins els seus itineraris possibles?

- Caracterologia, hàbits i trajectòries de l'alumnat agressor

→ Quin perfil, quines característiques comunes (personals o socials -és a dir, familiars, d'origen, etc.-) solen tenir els i les adolescents que exerceixen un rol d'agressor/a -parlem de violència física o psicològica- envers d'altres joves?

→ Creieu que algunes d'aquestes característiques tenen relació amb el desenvolupament d'una conducta violenta? Com i perquè?

→ En els i les joves agressors/es, quins trets de personalitat destacaríeu? I quins hàbits de conducta (en família, a l'escola, a la feina...)?

→ En la mesura en que recordeu casos, quines trajectòries solen tenir aquests joves agressors/es? Com evolucionen? Quins són, si n'hi ha, els moments de canvi, de ruptura o de reafirmació?

- Caracterologia, hàbits i trajectòries de l'alumnat víctima

→ Quin perfil, quines característiques comunes (personals o socials -és a dir, familiars, d'origen, etc.-) solen tenir els i les adolescents que solen ser objecte d'agressions -parlem de violència física o psicològica- continuades per part d'altres joves?

→ Creieu que algunes d'aquestes característiques tenen relació amb el fet de ser víctimes propiciatòries de violència? Com i perquè?

→ En els i les joves víctimes d'agressions per part d'altres joves, quins trets de personalitat destacaríeu? I quins hàbits de conducta (en família, a l'escola, a la feina...)?

→ En la mesura en que recordeu casos, quines trajectòries solen tenir aquests/es joves víctimes de violència? Com evolucionen? Quins són, si n'hi ha, els moments de canvi, de tomb o de consolidació en el seu rol?

- Processos i evolucions de la violència entre l'alumnat

→ En quins contextos i en quines situacions solen actuar els i les joves que adopten un rol d'agressor/a? Hi ha circumstàncies o processos que els estimulin, en aquest sentit?

→ Quan i com comencen les conductes d'agressió i/o violentes? Per quines raons?

→ Un cop assumit el rol, com evolucionen? Quins factors creieu que els fan reafirmar-se en els seus actes, i quins els fan canviar? Quins són els moments crítics, en la seva evolució? Perquè?

- Quins contextos i quines situacions acompanyen els i les joves que són víctimes recurrents d'agressions per part d'altres joves?
- Quan adquireixen el rol de víctima propiciatòria, quina és l'evolució posterior? Quins factors fan que puguin sortir del seu rol? Quins els consoliden com a víctimes? Quins són els moments crítics?
- Quan s'aturen aquestes situacions? Com i perquè?

➤ Tipus d'actuacions davant de fets violents

- Relacions de causa-efecte en el fet violent
 - Quines són les causes principals més comuns de que es produeixi un fet violent entre joves a l'aula? I fora de l'aula?
- Solucions emprades i resultats obtinguts
 - Quan es produeixen fets violents entre joves a l'aula o fora d'ella, quines mesures s'han emprat? Quin n'ha estat el resultat, en el moment d'aplicar la mesura i posteriorment? Perquè?
- Rol jugat per cadascú en el triangle professorat - institucions - família
 - Quin paper -i amb quins resultats- han jugat el professorat i les diferents institucions que han intervingut? I en particular, quin paper i quins resultats ha la família del jove? Valoreu l'adequació o inadequació de les actuacions, i dieu perquè les jutgeu d'una o altra manera.
- Rol jugat per l'alumne
 - Davant les mesures adoptades, quin ha estat l'actuació reactiva dels joves implicats?
- Percepció d'indicis preventius
 - Creieu que hi ha algun tipus d'indici que podria ajudar a prevenir aquestes situacions? Quins són, què indiquen, quan es donen, i com es poden detectar a temps?
- Possibles actuacions preventives i resultats obtinguts
 - Coneixeu actuacions preventives que hagin funcionat? Quines són i quins resultats han tingut?

EIXOS TEMÀTICS DELS GRUPS DE DISCUSSIÓ

A) GRUPS DE PARES I MARES

- Com definirien els seus fills/es i els seus caràcters i estils de vida.
- Definició del seu rol com a pares i mares.
- Percepció i valoració dels hàbits escolars dels seus fills/es → Perceben violències?
- Percepció i valoració de l'escola i de l'ensenyament.
- Percepció i valoració dels hàbits d'oci dels seus fills/es → Perceben violències?
- Com perceben les relacions dels seus fills/es amb els grups d'iguals i amistats.
- Tipus de relació que mantenen amb els seus fills/es.
 - Aspectes afectius
 - Aspectes comunicatius
 - Aspectes normatius
- Nivell de socialització en els valors → Quins, i quin resultat?
- Detecció d'altres influències socialitzadores en els fills/es.
- Detecció d'afeccions, trastorns o malestar en els seus fills/es → Indicis?
- Principals problemes que afecten els seus fills/es.
- Expectatives en la trajectòria acadèmica i laboral futura dels seus fills/es.
- Percepció de les violències que afecten els i les joves a través de la relació, comunicació i vivència amb els seus fills/es.
- Atribució de causes de les violències que afecten els i les joves.
- Nivell de socialització dels fills/es vers la violència → Perceben resultats?
- Coneixement, percepció i valoració d'infants o joves problemàtics i/o amb actituds violentes pertanyents a altres famílies.
- La qüestió de la droga → Percepció, valoració, coneixement de casos.

B) GRUPS D'ADOLESCENTS I JOVES - ESCOLA

- Autodefinició i els seus estils de vida.
- Valors, preocupacions i prioritats.
- Percepció i valoració de la família → Hàbits familiars.
- Percepció i valoració de l'escola i l'ensenyament → Hàbits en l'entorn escolar.
- Relacions establertes en el medi escolar → Percepció dels mestres?
- Fenomen del fracàs escolar.
- Expectatives laborals → Valoració del medi laboral.
- Percepció i valoració de l'oci → Hàbits d'oci.
- Relacions socials establertes en l'escola.
- Percepció i valoració del grup d'iguals → Hàbits grupals a l'escola.
- Percepció de les violències en la família, el medi escolar, i l'oci → Detecció i valoració dels diferents tipus de violència relacionada amb el medi escolar.
- Percepció sobre agressors i víctimes, a l'escola.
- Procés evolutiu de les violències que els afecten a l'escola.
- Expectatives sobre els cicles de vida.

C) GRUPS D'ADOLESCENTS I JOVES - OCI

- Autodefinició i els seus estils de vida → Definició d'oci i de diversió.
- Valors, preocupacions i prioritats.
- Percepció i valoració de la família → Hàbits familiars.
- Percepció i valoració de l'escola i l'ensenyament → Hàbits en l'entorn escolar.
- Percepció i valoració de l'oci → Hàbits d'oci.
- Valoració dels espais d'oci.
- Fenomen de la droga.
- Percepció i valoració del grup d'iguals → Hàbits grupals en l'oci.
- Percepció de les violències en la família, el medi escolar, i l'oci → Detecció i valoració dels diferents tipus de violència relacionada amb el medi escolar.
- Percepció sobre agressors i víctimes, als espais d'oci o al carrer.
- Procés evolutiu de les violències que els afecten als espais d'oci o al carrer.
- Fenomen de les distintes bandes o grups associats a violències.

EIXOS TEMÀTICS DE LES ENTREVISTES SEMIESTRUCTURADES

A) FAMÍLIES

- Fitxa context/variables socioestructurals
- Models de socialització
- Expectatives paternes/maternes sobre nois i noies
- Definició de la trajectòria (infantesa-adolescència-joventut)

B) JOVES AGRESSORS

- Fitxa context/variables socioestructurals
- Entrevista biogràfica (narratiu):
 - o Socialització (família, escola, colla amics...)
 - o Trajectòria
 - o Subjectivitat i vivència
- Preguntes focalitzades (argumentatiu):
 - o Estil juvenil i violència
 - o Ideologia i cosmovisió

C) JOVES AGREDITS

- Fitxa context/variables socioestructurals
- Descripció violències viscudes
- Elements per a la detecció de les violències invisibles